

TORDA MOLNÁR ÁKOS:

Egy előadás kapcsán

Vegyes érzelmekkel érkeztem a tanszékre 1989. november 29-én este. Kissé a lelkiismeret is hozott, nem hagyhattam cserben a csoporttársamat, aki időt, fáradságot nem kímélve szervezte meg az "Attila népeinek régészeti emlékei" című előadást.

Nem csodálkoztam, amikor a jelenlévők nem épp hatalmas tömegét megpillantottam, mert az előző előadás -- a zsidó - nem zsidó viszonyokról -- nem csinált kedvet az ilyen esti elfoglaltsághoz. Akik ott voltak, talán egyetértenek velem. (Vö.: Csordós Albert cikke. Belvedere. 1989/1. szám.) Így aztán -- jobb híján -- újságot olvasgatva vártam az előadást, ami pár perccel 6 után kezdődött meg.

Most következhetne a sok elragadtatott megjegyzés, felsőfokú jelző, melyeket most mellőznék. /Mindenesetre közel másfél órán keresztül annyira lekötött, hogy a magammal hozott szotyolát is csak öt percenként juttott eszembe rágcsálni. Remélem nem zavartam vele senkit. Meggyőző volt az előadó szakmai felkészültsége, ahogy teljes biztonsággal kommentálta a bemutatott diákat, ahogy áttekinthetően, de nem elnagyoltan, részletesen, de nem részletekben elveszően ismertette a tényleg rendkívül színes anyagot.

Nem is erről írnék. Inkább arról, hogy másodéves hallgató létemre most jöttem rá, mennyire jó lett volna tavaly a régészet vizsga előtt egy-két ilyen előadás. A bemutatott anyag sokkal érdekesebb, kézzelfoghatóbb, közelebb van hozzám, mint a könyvben leírtak. A kettő ugyanaz, és a különbség mégis hatalmas. Ezért sajnálom, hogy az elsősök közül csak kevesen, a másodévesek közül -- ha lehet -- még kevesebben látták és hallották.

A hasznosságra had írjak egy személyes példát. Annak idején -- 1988 novemberében -- a régészet vizsgán kínlódva és izzadva kerestem a megoldást arra, hogy vajon miért vannak a szarmata sírok fej felől kirabolva. Sajnos, csak utólag tudtam meg. Ez után az előadás után már nemcsak a szarmatákat, hanem a sírrablókat is szinte személyes ismerőseimként üdvözölhetem.

Visszatérve az előző gondolathoz, nem lenne haszontalan ilyen előadások rendszeres szervezése. Nemcsak a régészetre gondolok persze, hanem a többi történelmi tudományra és segédtudományra is. Szeretném hangsúlyozni: színvonalas előadások kellene. Az okokat -- azt hiszem --

nem kell részleteznem. Sajnos azoknak a száma, akik ennek szervezésére időt fordítanak -- ugyanúgy, mint az érdeklődőké -- kevés. Mielőtt bő lére ereszteném a panaszt, befejezem.

Itt mondom el, amivel kezdenem illett, kellett volna: ezt az előadást Vörös Gabriellának, a szentesi múzeum igazgatónőjének köszönhetjük.

NAGY LÁSZLÓ:

Gondolatok a "Jézus Krisztus utolsó megkísértése" c. filmről

Ismét slágertéma a mozikban a szellemvilág, földöntúli erők csodás borzalommal eltöltő világa, ahol a gonoszok és jónak a manicheizmus és gnoszticizmus által felvértezett seregei csapnak össze egymással. Ronald Reagan, a volt USA-elnök a Szovjetuniót a gonosz birodalmának nevezte, a két ellenpólus ilyen kivetítése megfelel a két szuperhatalom szembenállásának. A Szörnyecskek, Szellemirtók, Űmen, Az utolsó kereszteslovag c. filmekből a vérszagon és kriptahidegségen kívül nem sok művészi mondanivaló árad.

Martin Scorsese filmje, mely 1988-ban készült el, Nikosz Kazantszakis regénye alapján nem tartozik a fenti filmek sorába. Egyesek elátkozzák, és istengyalzásnak tartják, mások próbálnak a felszíni jelenségek mögé hatolni.

A műnek határozott mondanivalója van, mely kissé szájbarágós, néhol túlerőltetett módon vonul végig a film egészén, de ha valaki újat akar mondani egy ilyen jelentőségű témánál, akkor a bevett, kanonizált fordulatokat néha meg kell törnie. A Jézus-események, a megváltás gondolatának, Isten-ember viszonyának újszerű, aktualizált meghirdetésére vállalkozik, amit ha bonckés alá veszünk, fellelhetjük benne az ariánus és monothelétista eretnekségeket, a reformáció papi hierarchiát elutasító szándékát, a négy kanonizált evangélium felületes követését. Ez a film azonban rendhagyó jellegű, s nem szabad benne szigorú teológiai, bibliai megfeleléseket keresni, hanem észre kell venni a XX. századi ember elégedetlenségét. A ma emberének nem érthető a Biblia szövegmagyarázatok nélkül, nem érthetőek a hitigazságokat magukba foglaló dog-